

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

12 դեկտեմբերի 2022 թվական

ք. Երևան

ուսումնասիրելով ըստ հայցի՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարության ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին թիվ ՀԿԴ/0059/02/22 (ԵԴ/32968/02/22) քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը (այսուհետ նաև՝ Հայցվոր) 2022 թվականի հունիսի 24-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ Արման Վարդանյանի (այսուհետ նաև՝ Պատասխանող)՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին:

2. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի հուլիսի 18-ի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի հոկտեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործը հանձնվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը:

3. 2022 թվականի նոյեմբերի 28-ին թիվ ԵԴ/32968/02/22 քաղաքացիական գործը ստացվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում, որին շնորհվել է ՀԿԴ/0059/02/22 համարը:

Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2022 թվականի դեկտեմբերի 05-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ կողմի 1-ին մասին, 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ մասին, Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի հոկտեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է հակակոռուպցիոն դատարան՝ այն պատճառաբանությամբ, որ «*[Գ]ործը հակակոռուպցիոն դատարանին հանձնելու համար էական են հանդիսանում հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայությունը՝*

1) *ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում է գտնվում քաղաքացիական գործ՝ հետևյալ հայցապահանջներից որևէ մեկով, այն է՝*

- *պետության գույքային շահերի պաշտպանության պահանջ,*

- *պետության ոչ գույքային շահերի պաշտպանության պահանջ,*

- *«Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման պահանջ:*

2) *սրբեղծված է հակակոռուպցիոն դատարանը.*

3) ընդհանուր իրավասության դատարանը իր վարույթում գրնոող գործով անցում չի կատարել դատաքննության փուլ:

Դատարանն արձանագրում է, որ թիվ ԵԴ/32968/02/22 քաղաքացիական գործի պարագայում առկա են բոլոր երեք պայմանները, մասնավորապես՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից ներկայացված հայցն ուղղված է հոգուր Հայաստանի Հանրապետության գումարի բռնագանձմանը, այսինքն՝ հետապնդում է պետության գույքային շահերի պաշտպանության նպատակ, գործը գրնվում է նախապարաստական փուլում և անցում չի կատարվել դատաքննության, առկա է հակակոռուպցիոն Դատարանը¹:

6. Հղում կատարելով ՀՀ Սահմանադրության 176-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին, «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) [Պ]ետության գույքային կամ ոչ գույքային շահերին առնչվող քաղաքացիական գործը ենթակա է քննության հակակոռուպցիոն դատարանում՝ հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության պարագայում.

1. առկա է պետության գույքային կամ ոչ գույքային շահի պաշտպանության հայց,
2. հայցը հարուցվել է պատշաճ սուբյեկտի՝ ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից:

Ուարի բոլոր այն դեպքերում, երբ որևէ պետական մարմնի կողմից դատարան է ներկայացվում հայցադիմում, այն թեև այս կամ այն չափով առնչվում է պետական շահերին, այնուամենայնիվ, պետական մարմնի կողմից ներկայացված հայցը առաջին հերթին միտված է րվյալ մարմնի շահերի պաշտպանությանը, ունի բացառապես քաղաքացիաիրավական բնույթ, հերևարար այդ հայցերի հիման վրա հարուցված քաղաքացիաիրավական գործերը ենթակա են քննության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում: Միևնույն ժամանակ Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ որպես

¹ Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 1, թերթեր 32-33:

մասնագիտացված դատարանի ենթակայությամբ վերապահված պետության շահերի վերաբերյալ գործերի շրջանակը օրենսդիրը սահմանել է սպառիչ կերպով՝ այդ շրջանակում ներառելով բացառապես ուղղակիորեն պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության նպատակով ներկայացված հայցերի հիման վրա հարուցված քաղաքացիական գործերը, որպիսի լիազորությունը վերապահված է ՀՀ գլխավոր դատախազությանը:

(...) Դատարանն արձանագրում է, որ թեև Կրկյալ դեպքում պաշտպանության նախարարությունը հայցը ներկայացրել է իր լիազորությունների շրջանակում պետության շահի պաշտպանության նպատակով, այդուհանդերձ այն իրենից ներկայացնում է քաղաքացիաիրավական վեճ, չի պարունակում այնպիսի փաստեր, որոնք պետք է քննվեն մասնագիտացված՝ Հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից (...):

Ելնելով վերոշարադրյալից՝ Դատարանը գալիս է այն եզրահանգման, որ թիվ ՀԿԳ/0059/02/22 գործը ենթակա չէ քննության հակակոռուպցիոն դատարանում»²:

Վճռաբեկ դատարանի նախագահի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

7. Սույն գործով Վճռաբեկ դատարանի նախագահի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավոր՞ է արդյոք ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԳ/0059/02/22 (ԵԳ/32968/02/22) քաղաքացիական գործը՝ ըստ հայցի ՀՀ պաշտպանության նախարարության ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ «Մասնագիտացված դատարաններն են՝ (...) հակակոռուպցիոն դատարանը»:

«Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Հակակոռուպցիոն դատարանին են ենթակա (...) քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով և «Այօրինի ծագում ունեցող գույքի

² Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 2, թերթեր 3-13:

բոնազանձման մասին» օրենքի հիման վրա գույքի բոնազանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը (...):

9. Սույն որոշման նախորդ կետում վկայակոչված իրավական նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա քաղաքացիական գործերն են՝ քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բոնազանձման մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա գույքի բոնազանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը: Նշվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել ոչ թե այն գործերը, որոնք **առնչվում են պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին**, այլ այն հայցերով գործերը, որոնք **ուղղված են այդ շահերի պաշտպանությանը**: Այսինքն՝ հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայական իրավագրությունը սահմանափակված է **պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի** քննությամբ: Հարկ է նաև նշել, որ այս մոտեցումը բխում է 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումներից, համաձայն որոնց, օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանին օժտել է մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակով և ըստ այդմ՝ նախատեսել այդ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիաիրավական վեճերի սահմանափակ շրջանակ³:

Բացի այդ, նույն օրենքի հիմնավորումներից հետևում է, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների թվակազմը սահմանելիս (5 դատավոր), հիմք են ընդունվել ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բոնազանձման գործերով վարչության կողմից կատարված ուսումնասիրությունների և դատախազների կողմից դատարաններ ներկայացված՝ պետական շահերի պաշտպանության հայցերի վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները: Նշվածը հիմք է տալիս հետևություն անելու, որ օրենսդրի նպատակն է եղել **հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել**

³ Տե՛ս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի հիմնավորումները՝ ՀՀ Ազգային ժողովի պաշտոնական կայքէջում հետևյալ հղմամբ՝ http://www.parliament.am/draftreading_docs/7/K-785_DR2.pdf

պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, որոնք ներկայացվել են ՀՀ դատախազության կողմից⁴:

10. Սույն քաղաքացիական գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը (այսուհետ նաև՝ Հայցվոր) 2022 թվականի հունիսի 24-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին⁵, որը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի հուլիսի 18-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ⁶,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 19-րդ, 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ մասին, Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի հոկտեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է Հակակոռուպցիոն դատարան՝ այն պատճառաբանությամբ, որ ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից ներկայացված հայցը հետապնդում է պետության գույքային շահերի պաշտպանության նպատակ⁷,

- հղում կատարելով ՀՀ Սահմանադրության 176-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին, «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ պետության գույքային կամ ոչ գույքային

⁴ Տե՛ս նույն տեղում:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

⁶ Տե՛ս սույն որոշման 2-րդ կետը:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

շահերին առնչվող քաղաքացիական գործը ենթակա է քննության հակակոռուպցիոն դատարանում՝ հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության պարագայում. ա) առկա է պետության գույքային կամ ոչ գույքային շահի պաշտպանության հայց, բ) հայցը հարուցվել է պատշաճ սուբյեկտի՝ ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից: Դատարանը գտել է, որ սույն գործով թեև պաշտպանության նախարարությունը հայցը ներկայացրել է իր լիազորությունների շրջանակում պետության շահի պաշտպանության նպատակով, այդուհանդերձ այն իրենից ներկայացնում է քաղաքացիաիրավական վեճ, չի պարունակում այնպիսի տարրեր, որոնք պետք է քննվեն մասնագիտացված՝ Հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից: Հետևաբար, թիվ ՀԿԴ/0059/02/22 գործը ենթակա չէ քննության հակակոռուպցիոն դատարանում⁸:

11. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 8-9-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո, հարկ է փաստել, որ սույն գործով Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից, ընդ որում՝ այն ներկայացվել է ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին: Այսինքն՝ հայցադիմումի առարկան է կազմում ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջը, որը թեև կարող է նաև առնչվել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին, սակայն ուղղակիորեն միտված չէ այդ շահերի պաշտպանությանը: Այլ կերպ, հայցադիմումի առարկան չի հետապնդում հանրային այնպիսի շահի պաշտպանության նպատակ, որն օրենսդրի կողմից նախատեսվել է որպես ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից գործերի քննության նախապայման:

12. Վերը շարադրվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0059/02/22 (ԵԴ/32968/02/22) քաղաքացիական գործը՝ ըստ հայցի ՀՀ պաշտպանության նախարարության ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, հիմնավոր է:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

13. Վերոգրյալի հիման վրա, գտնում եմ, որ ՀՀ պաշտպանության նախարարության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՀԿԴ/0059/02/22 (ԵԴ/32968/02/22) քաղաքացիական գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

թիվ ՀԿԴ/0059/02/22 (ԵԴ/32968/02/22) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի ՀՀ պաշտպանության նախարարության ընդդեմ Արման Վարդանյանի՝ ուսման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ